

- Prelegerea 9.1 - Data Encryption Standard - DES

Adela Georgescu, Ruxandra F. Olimid

Facultatea de Matematică și Informatică Universitatea din București

Cuprins

1. Scurt istoric

2. DES cu număr redus de runde

3. Securitatea sistemului DES

▶ 1970 - Horst Feistel proiectează Lucifer, o familie de cifruri bloc, la IBM, cu lungime cheie = 128 biţi şi lungime bloc = 128 biţi;

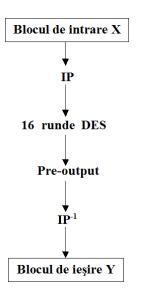
- ▶ 1970 Horst Feistel proiectează Lucifer, o familie de cifruri bloc, la IBM, cu lungime cheie = 128 biţi şi lungime bloc = 128 biţi;
- ► 1973 NIST iniţiază o cerere pentru propuneri în vederea standardizarii cifrurilor bloc în SUA; IBM trimite o variantă de Lucifer.

- ▶ 1970 Horst Feistel proiectează Lucifer, o familie de cifruri bloc, la IBM, cu lungime cheie = 128 biţi şi lungime bloc = 128 biţi;
- ► 1973 NIST iniţiază o cerere pentru propuneri în vederea standardizarii cifrurilor bloc în SUA; IBM trimite o variantă de Lucifer.
- ▶ 1976 NIST adoptă Lucifer modificat ca standard DES cu lungime cheie = 56 biţi şi lungime bloc = 64 biţi.

- ▶ 1970 Horst Feistel proiectează Lucifer, o familie de cifruri bloc, la IBM, cu lungime cheie = 128 biţi şi lungime bloc = 128 biţi;
- ► 1973 NIST iniţiază o cerere pentru propuneri în vederea standardizarii cifrurilor bloc în SUA; IBM trimite o variantă de Lucifer.
- ▶ 1976 NIST adoptă Lucifer modificat ca standard DES cu lungime cheie = 56 biţi şi lungime bloc = 64 biţi.
- 1997 DES este spart prin cautare exhaustivă (forță brută).

- ▶ 1970 Horst Feistel proiectează Lucifer, o familie de cifruri bloc, la IBM, cu lungime cheie = 128 biţi şi lungime bloc = 128 biţi;
- ► 1973 NIST iniţiază o cerere pentru propuneri în vederea standardizarii cifrurilor bloc în SUA; IBM trimite o variantă de Lucifer.
- ▶ 1976 NIST adoptă Lucifer modificat ca standard DES cu lungime cheie = 56 biţi şi lungime bloc = 64 biţi.
- ▶ 1997 DES este spart prin cautare exhaustivă (forță brută).
- 2001 NIST adoptă Rinjdael ca noul standard AES în locul lui DES.

DES

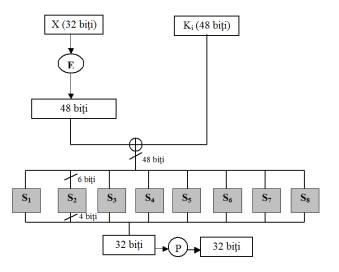
▶ DES este o rețea de tip Feistel cu 16 runde şi o cheie pe 56 biţi;

- ▶ DES este o rețea de tip Feistel cu 16 runde şi o cheie pe 56 biţi;
- ▶ Procesul de derivare a cheii (*key schedule*) obține o sub-cheie de rundă *k_i* pentru fiecare rundă pornind de la cheia master *k*;

- DES este o rețea de tip Feistel cu 16 runde și o cheie pe 56 biți;
- ▶ Procesul de derivare a cheii (key schedule) obţine o sub-cheie de rundă ki pentru fiecare rundă pornind de la cheia master k;
- Funcțiile de rundă $f_i(R) = f(k_i, R)$ sunt derivate din aceeași funcție principală \hat{f} și nu sunt inversabile;

- DES este o rețea de tip Feistel cu 16 runde și o cheie pe 56 biți;
- Procesul de derivare a cheii (key schedule) obţine o sub-cheie de rundă ki pentru fiecare rundă pornind de la cheia master k;
- Funcțiile de rundă $f_i(R) = f(k_i, R)$ sunt derivate din aceeași funcție principală \hat{f} și nu sunt inversabile;
- ► Fiecare sub-cheie k_i reprezintă permutarea a 48 biți din cheia master;

- DES este o rețea de tip Feistel cu 16 runde și o cheie pe 56 biți;
- ▶ Procesul de derivare a cheii (key schedule) obţine o sub-cheie de rundă ki pentru fiecare rundă pornind de la cheia master k;
- Funcțiile de rundă $f_i(R) = f(k_i, R)$ sunt derivate din aceeași funcție principală \hat{f} și nu sunt inversabile;
- ► Fiecare sub-cheie k_i reprezintă permutarea a 48 biți din cheia master;
- ▶ Întreaga procedură de obținere a sub-cheilor de rundă este fixă și cunoscută, singurul secret este cheia master .

Funcția \hat{f} este, în esență, o rețea de substituție-permutare cu doar o rundă.

- Funcția \hat{f} este, în esență, o rețea de substituție-permutare cu doar o rundă.
- ▶ Pentru calculul $f(k_i, R)$ se procedează astfel:

- Funcția \hat{f} este, în esență, o rețea de substituție-permutare cu doar o rundă.
- ▶ Pentru calculul $f(k_i, R)$ se procedează astfel:
 - 1. R este expandat la un bloc R' de 48 biți cu ajutorul unei funcții de expandare R' = E(R).

- Funcția \hat{f} este, în esență, o rețea de substituție-permutare cu doar o rundă.
- ▶ Pentru calculul $f(k_i, R)$ se procedează astfel:
 - 1. R este expandat la un bloc R' de 48 biți cu ajutorul unei funcții de expandare R' = E(R).
 - R' este XOR-at cu k_i iar valoarea rezultată este împărțită în 8 blocuri de câte 6 biți.

- Funcția f este, în esență, o rețea de substituție-permutare cu doar o rundă.
- ▶ Pentru calculul $f(k_i, R)$ se procedează astfel:
 - 1. R este expandat la un bloc R' de 48 biți cu ajutorul unei funcții de expandare R' = E(R).
 - R' este XOR-at cu k_i iar valoarea rezultată este împărțită în 8 blocuri de câte 6 biți.
 - 3. Fiecare bloc de 6 biți trece printr-un SBOX diferit rezultând o valoare pe 4 biți.

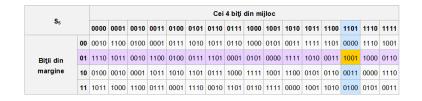
- Funcția f este, în esență, o rețea de substituție-permutare cu doar o rundă.
- ▶ Pentru calculul $f(k_i, R)$ se procedează astfel:
 - 1. R este expandat la un bloc R' de 48 biți cu ajutorul unei funcții de expandare R' = E(R).
 - 2. R' este XOR-at cu k_i iar valoarea rezultată este împărțită în 8 blocuri de câte 6 biți.
 - 3. Fiecare bloc de 6 biţi trece printr-un SBOX diferit rezultând o valoare pe 4 biţi.
 - 4. Se concatenează blocurile rezultate și se aplică o permutare, rezultând în final un bloc de 32 biți.

- Funcția f este, în esență, o rețea de substituție-permutare cu doar o rundă.
- ▶ Pentru calculul $f(k_i, R)$ se procedează astfel:
 - 1. R este expandat la un bloc R' de 48 biți cu ajutorul unei funcții de expandare R' = E(R).
 - 2. R' este XOR-at cu k_i iar valoarea rezultată este împărțită în 8 blocuri de câte 6 biți.
 - 3. Fiecare bloc de 6 biți trece printr-un SBOX diferit rezultând o valoare pe 4 biți.
 - 4. Se concatenează blocurile rezultate și se aplică o permutare, rezultând în final un bloc de 32 biți.
- ▶ De remarcat: Toată descrierea lui DES, inclusiv SBOX-urile și permutările sunt publice.

Formează o parte esenţială din construcţia DES;

- Formează o parte esențială din construcția DES;
- ▶ DES devine mult mai vulnerabil la atacuri dacă SBOX-urile sunt modificate ușor sau dacă sunt alese aleator

- Formează o parte esențială din construcția DES;
- ▶ DES devine mult mai vulnerabil la atacuri dacă SBOX-urile sunt modificate ușor sau dacă sunt alese aleator
- Primul și ultimul bit din cei 6 de la intrare sunt folosiți pentru a alege linia din tabel, iar biții 2-5 sunt folosiți pentru coloană; output-ul va consta din cei 4 biți aflați la intersecția liniei și coloanei alese.

- Formează o parte esențială din construcția DES;
- ▶ DES devine mult mai vulnerabil la atacuri dacă SBOX-urile sunt modificate ușor sau dacă sunt alese aleator
- Primul și ultimul bit din cei 6 de la intrare sunt folosiți pentru a alege linia din tabel, iar biții 2-5 sunt folosiți pentru coloană; output-ul va consta din cei 4 biți aflați la intersecția liniei și coloanei alese.

S ₅		Cei 4 biţi din mijloc															
		0000	0001	0010	0011	0100	0101	0110	0111	1000	1001	1010	1011	1100	1101	1110	1111
Biţii din margine	00	0010	1100	0100	0001	0111	1010	1011	0110	1000	0101	0011	1111	1101	0000	1110	1001
	01	1110	1011	0010	1100	0100	0111	1101	0001	0101	0000	1111	1010	0011	1001	1000	0110
	10	0100	0010	0001	1011	1010	1101	0111	1000	1111	1001	1100	0101	0110	0011	0000	1110
	11	1011	1000	1100	0111	0001	1110	0010	1101	0110	1111	0000	1001	1010	0100	0101	0011

Modificarea unui bit de la intrare întotdeauna afectează cel puțin doi biți de la ieșire.

▶ DES are un puternic efect de avalanșă generat de ultima proprietate menționată mai sus și de permutările folosite;

- ▶ DES are un puternic efect de avalanşă generat de ultima proprietate menţionată mai sus şi de permutările folosite;
- Pentru a vedea aceasta, vom urmări diferenţa între valorile intermediare dintr-un calcul DES a două valori de intrare care diferă printr-un singur bit;

- ▶ DES are un puternic efect de avalanşă generat de ultima proprietate menţionată mai sus şi de permutările folosite;
- Pentru a vedea aceasta, vom urmări diferența între valorile intermediare dintr-un calcul DES a două valori de intrare care diferă printr-un singur bit;
- Notăm cele două valori cu (L_0, R_0) si (L_0', R_0') unde $R_0 = R_0'$;

- ▶ DES are un puternic efect de avalanșă generat de ultima proprietate menționată mai sus și de permutările folosite;
- Pentru a vedea aceasta, vom urmări diferenţa între valorile intermediare dintr-un calcul DES a două valori de intrare care diferă printr-un singur bit;
- Notăm cele două valori cu (L_0, R_0) si (L_0', R_0') unde $R_0 = R_0'$;
- ▶ După prima rundă, valorile (L_1, R_1) si (L_1', R_1') încă diferă printr-un singur bit, deși acum diferența e în partea dreaptă;

- ▶ DES are un puternic efect de avalanșă generat de ultima proprietate menționată mai sus și de permutările folosite;
- Pentru a vedea aceasta, vom urmări diferența între valorile intermediare dintr-un calcul DES a două valori de intrare care diferă printr-un singur bit;
- Notăm cele două valori cu (L_0, R_0) si (L_0', R_0') unde $R_0 = R_0'$;
- ▶ După prima rundă, valorile (L_1, R_1) si (L_1', R_1') încă diferă printr-un singur bit, deși acum diferența e în partea dreaptă;
- ▶ În a doua rundă DES, R_1 si R_1' trec prin funcția \hat{f} ;

Presupunând că bitul în care R₁ si R₁' diferă nu este duplicat în pasul de expandare, ele încă diferă printr-un bit înainte de aplicarea SBOX-ului;

- Presupunând că bitul în care R₁ si R₁' diferă nu este duplicat în pasul de expandare, ele încă diferă printr-un bit înainte de aplicarea SBOX-ului;
- ▶ După SBOX, valorile intermediare diferă în cel puţin doi biţi;

- Presupunând că bitul în care R₁ si R₁' diferă nu este duplicat în pasul de expandare, ele încă diferă printr-un bit înainte de aplicarea SBOX-ului;
- După SBOX, valorile intermediare diferă în cel puțin doi biți;
- ▶ (L_2, R_2) și (L_2', R_2') diferă în *trei* biti: 1-bit diferență între L_2 și L_2' și 2-biți diferență între R_2 și R_2' ;

- Presupunând că bitul în care R₁ si R₁' diferă nu este duplicat în pasul de expandare, ele încă diferă printr-un bit înainte de aplicarea SBOX-ului;
- ▶ După SBOX, valorile intermediare diferă în cel puțin doi biți;
- ▶ (L_2, R_2) și (L_2', R_2') diferă în *trei* biti: 1-bit diferență între L_2 și L_2' și 2-biți diferență între R_2 și R_2' ;
- Permutarea din \hat{f} împrăștie diferența dintre R_2 și R_2' în diferite regiuni ale lor;

- Presupunând că bitul în care R₁ si R₁' diferă nu este duplicat în pasul de expandare, ele încă diferă printr-un bit înainte de aplicarea SBOX-ului;
- ▶ După SBOX, valorile intermediare diferă în cel puțin doi biți;
- ▶ (L_2, R_2) și (L_2', R_2') diferă în *trei* biti: 1-bit diferență între L_2 și L_2' și 2-biți diferență între R_2 și R_2' ;
- Permutarea din \hat{f} împrăștie diferența dintre R_2 și R_2' în diferite regiuni ale lor;
- La următoarea rundă fiecare bit care diferă va fi folosit ca intrare într-un SBOX diferit, rezultând o diferență de 4 biți între jumătățile drepte ale valorilor intermediare;

- Presupunând că bitul în care R₁ si R₁' diferă nu este duplicat în pasul de expandare, ele încă diferă printr-un bit înainte de aplicarea SBOX-ului;
- ▶ După SBOX, valorile intermediare diferă în cel puțin doi biți;
- ▶ (L_2, R_2) și (L_2', R_2') diferă în *trei* biti: 1-bit diferență între L_2 și L_2' și 2-biți diferență între R_2 și R_2' ;
- Permutarea din \hat{f} împrăștie diferența dintre R_2 și R_2' în diferite regiuni ale lor;
- La următoarea rundă fiecare bit care diferă va fi folosit ca intrare într-un SBOX diferit, rezultând o diferență de 4 biți între jumătățile drepte ale valorilor intermediare;
- Efectul este exponențial și după 7 runde toți cei 32 biți vor fi modificați.

▶ După 8 runde toți biții din jumătatea stângă vor fi modificați;

- După 8 runde toți biții din jumătatea stângă vor fi modificați;
- ▶ DES are 16 runde deci efectul de avalan
 şa este atins foarte repede;

- După 8 runde toți biții din jumătatea stângă vor fi modificați;
- DES are 16 runde deci efectul de avalan

 şa este atins foarte repede;
- Deci DES aplicat pe două intrări similare întoarce ieşiri complet diferite şi independente;

- După 8 runde toți biții din jumătatea stângă vor fi modificați;
- ▶ DES are 16 runde deci efectul de avalan

 şa este atins foarte repede;
- Deci DES aplicat pe două intrări similare întoarce ieşiri complet diferite şi independente;
- Efectul se datorează și permutărilor alese cu grijă (este verificat faptul că permutări aleatoare nu oferă același efect puternic de avalanșă).

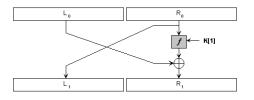
 Pentru a înțelege securitatea DES vom studia mai întâi comportametul lui DES pe un număr redus de runde (maxim 3);

- Pentru a înțelege securitatea DES vom studia mai întâi comportametul lui DES pe un număr redus de runde (maxim 3);
- Sigur, DES cu 3 runde nu este o funcție pseudoleatoare pentru că efectul de avalanșă încă nu e complet;

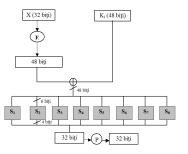
- Pentru a înțelege securitatea DES vom studia mai întâi comportametul lui DES pe un număr redus de runde (maxim 3);
- Sigur, DES cu 3 runde nu este o funcție pseudoleatoare pentru că efectul de avalanșă încă nu e complet;
- ▶ Vom arăta câteva atacuri cu text clar care găsesc cheia k;

- Pentru a înțelege securitatea DES vom studia mai întâi comportametul lui DES pe un număr redus de runde (maxim 3);
- Sigur, DES cu 3 runde nu este o funcție pseudoleatoare pentru că efectul de avalanșă încă nu e complet;
- ▶ Vom arăta câteva atacuri cu text clar care găsesc cheia k;
- Adversarul are deci acces la perechi de forma $\{(x_i, y_i)\}$ cu $y_i = DES_k(x_i)$;

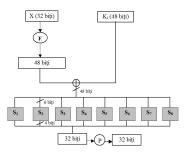
- Pentru a înțelege securitatea DES vom studia mai întâi comportametul lui DES pe un număr redus de runde (maxim 3);
- ► Sigur, DES cu 3 runde nu este o funcție pseudoleatoare pentru că efectul de avalanșă încă nu e complet;
- ▶ Vom arăta câteva atacuri cu text clar care găsesc cheia k;
- Adversarul are deci acces la perechi de forma $\{(x_i, y_i)\}$ cu $y_i = DES_k(x_i)$;
- În descrierea atacurilor, ne vom concentra asupra unei singure perechi (x, y).

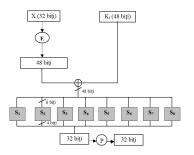
- ► Cunoaștem $x = (L_0, R_0)$ și $y = (L_1, R_1)$ unde
 - ▶ $L_1 = R_0$
 - $P_1 = L_0 \oplus f_1(R_0)$
- ▶ De asemenea, $f_1(R_0) = R_1 \oplus L_0$

▶ Aplicând $P^{-1}(R_1 \oplus L_0)$ obţinem o valoare intermediară care reprezintă ieşirea din cele 8 SBOX-uri;

- ▶ Aplicând $P^{-1}(R_1 \oplus L_0)$ obținem o valoare intermediară care reprezintă ieșirea din cele 8 SBOX-uri;
- ▶ Intrarea în SBOX-uri este $E(R_0) \oplus k_1$; R_0 este cunoscut, la fel ieșirea din SBOX-uri;

- ▶ Aplicând $P^{-1}(R_1 \oplus L_0)$ obținem o valoare intermediară care reprezintă ieșirea din cele 8 SBOX-uri;
- ▶ Intrarea în SBOX-uri este $E(R_0) \oplus k_1$; R_0 este cunoscut, la fel ieșirea din SBOX-uri;
- ▶ Pentru fiecare ieșire din SBOX, există 4 valori posibile ale porțiunii corespunzătoare de 6 biți din cheia *k*₁ care ar conduce la acea valoare.

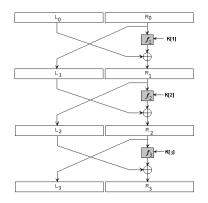
► Atac DES cu o singură rundă

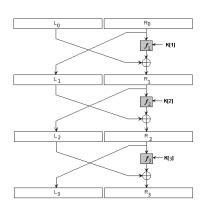
- ► Atac DES cu o singură rundă
 - Am redus numărul cheilor posibile de la 2^{48} la $4^8 = 2^{16}$;

- ► Atac DES cu o singură rundă
 - Am redus numărul cheilor posibile de la 2^{48} la $4^8 = 2^{16}$;
 - Acum se pot verifica pe rând toate variantele şi recupera complet cheia.

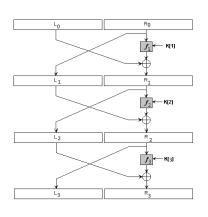
- Atac DES cu o singură rundă
 - Am redus numărul cheilor posibile de la 2^{48} la $4^8 = 2^{16}$;
 - Acum se pot verifica pe rând toate variantele şi recupera complet cheia.
- ► Atac DES cu două runde

- Atac DES cu o singură rundă
 - Am redus numărul cheilor posibile de la 2^{48} la $4^8 = 2^{16}$;
 - Acum se pot verifica pe rând toate variantele şi recupera complet cheia.
- ► Atac DES cu două runde
 - Atacul găsește cheile k_1 și k_2 în timp $2 \cdot 2^{16}$ atunci când se cunoaște o pereche text clar/text criptat.

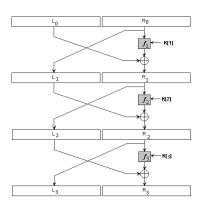

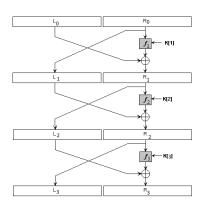
Nu se cunosc R₁, L₂ şi deci nici toate intrarile/ieşirile din fiecare funcție f;

- Nu se cunosc R₁, L₂ şi deci nici toate intrarile/ieşirile din fiecare funcție f;
- Atacul anterior nu funcționează; un nou atac va explora relațiile dintre ieșirile respectiv intrările în f₁ și f₃;

- Nu se cunosc R₁, L₂ și deci nici toate intrarile/ieșirile din fiecare funcție f;
- ► Atacul anterior nu funcționează; un nou atac va explora relațiile dintre ieșirile respectiv intrările în f₁ și f₃;
- Atacul traversează spațiul cheilor pentru fiecare jumatăte a cheii master și, în timp 2 · 2²⁸ va produce câte 2¹² variante pentru fiecare jumătate a cheii;

- Nu se cunosc R₁, L₂ și deci nici toate intrarile/ieșirile din fiecare funcție f;
- ► Atacul anterior nu funcționează; un nou atac va explora relațiile dintre ieșirile respectiv intrările în f₁ și f₃;
- Atacul traversează spațiul cheilor pentru fiecare jumatăte a cheii master și, în timp 2 · 2²⁸ va produce câte 2¹² variante pentru fiecare jumătate a cheii;
- Complexitatea timp totală este $2 \cdot 2^{28} + 2^{24} < 2^{30}$.

▶ Incă de la propunerea sa, DES a fost criticat din două motive:

- ▶ Incă de la propunerea sa, DES a fost criticat din două motive:
 - Spaţiul cheilor este prea mic făcând algoritmul vulnerabil la forţă brută;

- ▶ Incă de la propunerea sa, DES a fost criticat din două motive:
 - Spaţiul cheilor este prea mic făcând algoritmul vulnerabil la forţă brută;
 - Criteriile de selecție a SBOX-urilor au fost ținute secrete și ar fi putut exista atacuri analitice care explorau proprietățile matematice ale SBOX-urilor, cunoscute numai celor care l-au proiectat.

- ▶ Incă de la propunerea sa, DES a fost criticat din două motive:
 - Spațiul cheilor este prea mic făcând algoritmul vulnerabil la forță brută;
 - Criteriile de selecție a SBOX-urilor au fost ținute secrete și ar fi putut exista atacuri analitice care explorau proprietățile matematice ale SBOX-urilor, cunoscute numai celor care l-au proiectat.
- Cu toate acestea....

- ▶ Incă de la propunerea sa, DES a fost criticat din două motive:
 - Spaţiul cheilor este prea mic făcând algoritmul vulnerabil la forţă brută;
 - Criteriile de selecție a SBOX-urilor au fost ținute secrete și ar fi putut exista atacuri analitice care explorau proprietățile matematice ale SBOX-urilor, cunoscute numai celor care l-au proiectat.
- Cu toate acestea....
 - După 30 ani de studiu intens, cel mai bun atac practic rămâne doar o căutare exhaustivă pe spațiul cheilor;

- ▶ Incă de la propunerea sa, DES a fost criticat din două motive:
 - Spaţiul cheilor este prea mic făcând algoritmul vulnerabil la forţă brută;
 - Criteriile de selecție a SBOX-urilor au fost ținute secrete și ar fi putut exista atacuri analitice care explorau proprietățile matematice ale SBOX-urilor, cunoscute numai celor care l-au proiectat.
- Cu toate acestea....
 - După 30 ani de studiu intens, cel mai bun atac practic rămâne doar o căutare exhaustivă pe spațiul cheilor;
 - ▶ O căutare printre 2⁵⁶ chei este fezabilă azi (dar netrivială);

- ▶ Incă de la propunerea sa, DES a fost criticat din două motive:
 - 1. Spaţiul cheilor este prea mic făcând algoritmul vulnerabil la forţă brută;
 - Criteriile de selecție a SBOX-urilor au fost ținute secrete și ar fi putut exista atacuri analitice care explorau proprietățile matematice ale SBOX-urilor, cunoscute numai celor care l-au proiectat.
- Cu toate acestea....
 - După 30 ani de studiu intens, cel mai bun atac practic rămâne doar o căutare exhaustivă pe spațiul cheilor;
 - ▶ O căutare printre 2⁵⁶ chei este fezabilă azi (dar netrivială);
 - ▶ In 1977, un calculator care să efectueze atacul într-o zi ar fi costat 20.000.000\$;

 Primul atac practic a fost demonstrat în 1997 când un număr de provocări DES au fost propuse de RSA Security și rezolvate;

- Primul atac practic a fost demonstrat în 1997 când un număr de provocări DES au fost propuse de RSA Security și rezolvate;
- Prima provocare a fost spartă în 1997 de un proiect care a folosit sute de calculatoare coordonate prin Internet; a durat 96 de zile;

- Primul atac practic a fost demonstrat în 1997 când un număr de provocări DES au fost propuse de RSA Security și rezolvate;
- Prima provocare a fost spartă în 1997 de un proiect care a folosit sute de calculatoare coordonate prin Internet; a durat 96 de zile;
- ▶ A doua provocare a fost spartă anul următor în 41 de zile;

- Primul atac practic a fost demonstrat în 1997 când un număr de provocări DES au fost propuse de RSA Security și rezolvate;
- Prima provocare a fost spartă în 1997 de un proiect care a folosit sute de calculatoare coordonate prin Internet; a durat 96 de zile;
- ▶ A doua provocare a fost spartă anul următor în 41 de zile;
- ▶ Impresionant a fost timpul pentru a treia provocare: 56 de ore;

- Primul atac practic a fost demonstrat în 1997 când un număr de provocări DES au fost propuse de RSA Security și rezolvate;
- Prima provocare a fost spartă în 1997 de un proiect care a folosit sute de calculatoare coordonate prin Internet; a durat 96 de zile;
- ▶ A doua provocare a fost spartă anul următor în 41 de zile;
- ▶ Impresionant a fost timpul pentru a treia provocare: 56 de ore;
- ► S-a construit o mașină în acest scop, *Deep Crack* cu un cost de 250.000\$

Figure: Deep Crack-construită pentru căutare exhaustivă DES în 1998

Figure: Deep Crack-construită pentru căutare exhaustivă DES în 1998

 Ultima provocare a fost spartă în 22 de ore (efort combinat de la ultimele două provocări);

Figure: Deep Crack-construită pentru căutare exhaustivă DES în 1998

- ▶ Ultima provocare a fost spartă în 22 de ore (efort combinat de la ultimele două provocări);
- Atacurile prin forță brută pe DES au devenit un studiu de caz în încercarea de a micșora costurile;

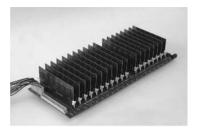

Figure: COPACABANA-Cost Optimized Parallel Code-Breaker

► In 2006, o echipă de cercetători de la universitățile Bochum şi Kiel din Germania a construit maşina COPACABANA (Cost Optimized Parallel Code-Breaker) care permite găsirea cheii DES cu un timp de căutare mediu de mai puțin de 7 zile, la un cost de 10.000\$.

▶ O altă problemă a sistemului DES, mai puţin importantă, este lungimea blocului relativ scurtă (64 biţi);

- O altă problemă a sistemului DES, mai puţin importantă, este lungimea blocului relativ scurtă (64 biţi);
- Securitatea multor construcții bazate pe cifruri bloc depinde de lungimea blocului;

- O altă problemă a sistemului DES, mai puțin importantă, este lungimea blocului relativ scurtă (64 biți);
- Securitatea multor construcții bazate pe cifruri bloc depinde de lungimea blocului;
- ▶ În modul de utilizare CTR, dacă un atacator are 2²⁷ perechi text clar/text criptat, securitatea este compromisă cu probabilitate mare;

- O altă problemă a sistemului DES, mai puțin importantă, este lungimea blocului relativ scurtă (64 biți);
- Securitatea multor construcții bazate pe cifruri bloc depinde de lungimea blocului;
- ▶ În modul de utilizare CTR, dacă un atacator are 2²⁷ perechi text clar/text criptat, securitatea este compromisă cu probabilitate mare;
- Concluzionând, putem spune că insecuritatea sistemului DES nu are a face cu structura internă sau construcția in sine (care este remarcabilă), ci se datorează numai lungimii cheii prea mici.

 La sfarsitul anilor '80, Biham şi Shamir au dezvoltat o tehnică numită criptanaliza diferențială pe care au folosit-o pentru un atac împotriva DES;

- La sfarsitul anilor '80, Biham şi Shamir au dezvoltat o tehnică numită criptanaliza diferențială pe care au folosit-o pentru un atac împotriva DES;
- ▶ Atacul presupune complexitate timp 2³⁷ (memorie neglijabilă) dar cere ca atacatorul să analizeze 2³⁶ texte criptate obținute dintr-o mulțime de 2⁴⁷ texte clare alese;

- La sfarsitul anilor '80, Biham şi Shamir au dezvoltat o tehnică numită criptanaliza diferențială pe care au folosit-o pentru un atac împotriva DES;
- ► Atacul presupune complexitate timp 2³⁷ (memorie neglijabilă) dar cere ca atacatorul să analizeze 2³⁶ texte criptate obținute dintr-o mulțime de 2⁴⁷ texte clare alese;
- Din punct de vedere teoretic, atacul a fost o inovaţie, dar practic e aproape imposibil de realizat;

- La sfarsitul anilor '80, Biham şi Shamir au dezvoltat o tehnică numită criptanaliza diferențială pe care au folosit-o pentru un atac împotriva DES;
- ► Atacul presupune complexitate timp 2³⁷ (memorie neglijabilă) dar cere ca atacatorul să analizeze 2³⁶ texte criptate obținute dintr-o mulțime de 2⁴⁷ texte clare alese;
- Din punct de vedere teoretic, atacul a fost o inovaţie, dar practic e aproape imposibil de realizat;
- ► La inceputul anilor '90, Matsui a dezvoltat criptanaliza liniară aplicată cu succes pe DES;

- La sfarsitul anilor '80, Biham şi Shamir au dezvoltat o tehnică numită criptanaliza diferențială pe care au folosit-o pentru un atac împotriva DES;
- ▶ Atacul presupune complexitate timp 2³⁷ (memorie neglijabilă) dar cere ca atacatorul să analizeze 2³⁶ texte criptate obținute dintr-o mulțime de 2⁴⁷ texte clare alese;
- Din punct de vedere teoretic, atacul a fost o inovaţie, dar practic e aproape imposibil de realizat;
- ▶ La inceputul anilor '90, Matsui a dezvoltat criptanaliza liniară aplicată cu succes pe DES;
- ▶ Deși necesită 2⁴³ texte criptate, avantajul este că textele clare nu trebuie să fie alese de atacator, ci doar cunoscute de el;

- La sfarsitul anilor '80, Biham şi Shamir au dezvoltat o tehnică numită criptanaliza diferențială pe care au folosit-o pentru un atac împotriva DES;
- ► Atacul presupune complexitate timp 2³⁷ (memorie neglijabilă) dar cere ca atacatorul să analizeze 2³⁶ texte criptate obținute dintr-o mulțime de 2⁴⁷ texte clare alese;
- Din punct de vedere teoretic, atacul a fost o inovaţie, dar practic e aproape imposibil de realizat;
- ▶ La inceputul anilor '90, Matsui a dezvoltat criptanaliza liniară aplicată cu succes pe DES;
- ▶ Deși necesită 2⁴³ texte criptate, avantajul este că textele clare nu trebuie să fie alese de atacator, ci doar cunoscute de el;
- Problema însă rămâne aceeași: atacul e foarte greu de pus în practică.

 Cataloghează diferențe specifice între texte clare care produc diferențe specifice în textele criptate cu probabilitate mai mare decât ar fi de așteptat pentru permutările aleatoare;

- Cataloghează diferențe specifice între texte clare care produc diferențe specifice în textele criptate cu probabilitate mai mare decât ar fi de așteptat pentru permutările aleatoare;
- ▶ Fie un cifru bloc cu blocul de lungime n și $\Delta_x, \Delta_y \in \{0,1\}^n$;

- Cataloghează diferențe specifice între texte clare care produc diferențe specifice în textele criptate cu probabilitate mai mare decât ar fi de așteptat pentru permutările aleatoare;
- ▶ Fie un cifru bloc cu blocul de lungime n și Δ_x , Δ_y ∈ $\{0,1\}^n$;
- Spunem că diferențiala (Δ_x, Δ_y) apare cu probabilitate p dacă pentru intrări aleatoare x_1, x_2 cu

$$x_1 \oplus x_2 = \Delta_x$$

și o alegere aleatoare a cheii k

$$Pr[F_k(x_1) \oplus F_k(x_2) = \Delta_y] = p$$

- Cataloghează diferențe specifice între texte clare care produc diferențe specifice în textele criptate cu probabilitate mai mare decât ar fi de așteptat pentru permutările aleatoare;
- ▶ Fie un cifru bloc cu blocul de lungime n și $\Delta_x, \Delta_y \in \{0,1\}^n$;
- Spunem că diferențiala (Δ_x, Δ_y) apare cu probabilitate p dacă pentru intrări aleatoare x_1, x_2 cu

$$x_1 \oplus x_2 = \Delta_x$$

și o alegere aleatoare a cheii k

$$Pr[F_k(x_1) \oplus F_k(x_2) = \Delta_y] = p$$

▶ Pentru o funcție aleatoare, probabilitatea de apariție a unei diferențiale nu e mai mare decât 2^{-n} ;

- Cataloghează diferențe specifice între texte clare care produc diferențe specifice în textele criptate cu probabilitate mai mare decât ar fi de așteptat pentru permutările aleatoare;
- ▶ Fie un cifru bloc cu blocul de lungime n și $\Delta_x, \Delta_y \in \{0,1\}^n$;
- Spunem că diferențiala (Δ_x, Δ_y) apare cu probabilitate p dacă pentru intrări aleatoare x_1, x_2 cu

$$x_1 \oplus x_2 = \Delta_x$$

și o alegere aleatoare a cheii k

$$Pr[F_k(x_1) \oplus F_k(x_2) = \Delta_y] = p$$

- Pentru o funcție aleatoare, probabilitatea de apariție a unei diferențiale nu e mai mare decât 2⁻ⁿ;
- La un cifru bloc slab, ea apare cu o probabilitate mult mai mare;

▶ Dacă o diferențială există cu probabilitate $p \gg 2^{-n}$, cifrul bloc nu mai este permutare pseudoaleatoare;

- ▶ Dacă o diferențială există cu probabilitate $p \gg 2^{-n}$, cifrul bloc nu mai este permutare pseudoaleatoare;
- ► Ideea este de a folosi multe diferențiale cu p ușor mai mare decât 2⁻ⁿ pentru a găsi cheia secretă folosind un atac cu text clar ales;

- ▶ Dacă o diferențială există cu probabilitate $p \gg 2^{-n}$, cifrul bloc nu mai este permutare pseudoaleatoare;
- ▶ Ideea este de a folosi multe diferențiale cu p ușor mai mare decât 2⁻ⁿ pentru a găsi cheia secretă folosind un atac cu text clar ales;
- Criptanaliza diferențială a fost folosită cu succes pentru a ataca cifruri bloc (altele decât DES si AES), de pildă FEAL-8;

 Metoda consideră relații liniare între intrările și ieșirile unui cifru bloc;

- Metoda consideră relații liniare între intrările și ieșirile unui cifru bloc;
- Spunem că porțiunile de biți i_1, \dots, i_l și i_1', \dots, i_l' au distanța p dacă pentru orice intrare aleatoare x și orice cheie k

$$Pr[x_{i_1} \oplus \cdots \oplus x_{i_l} \oplus y_{i'_1} \oplus \cdots \oplus y_{i'_l} = 0] = p$$
 unde $y = F_k(x)$.

- Metoda consideră relații liniare între intrările și ieșirile unui cifru bloc;
- Spunem că porțiunile de biți i_1, \dots, i_l și i_1', \dots, i_l' au distanța p dacă pentru orice intrare aleatoare x și orice cheie k

$$Pr[x_{i_1} \oplus \cdots \oplus x_{i_l} \oplus y_{i'_1} \oplus \cdots \oplus y_{i'_l} = 0] = p$$
 unde $y = F_k(x)$.

▶ Pentru o funcție aleatoare se așteaptă ca p = 0.5;

- Metoda consideră relații liniare între intrările și ieșirile unui cifru bloc;
- Spunem că porțiunile de biți i_1, \dots, i_l și i_1', \dots, i_l' au distanța p dacă pentru orice intrare aleatoare x și orice cheie k

$$Pr[x_{i_1} \oplus \cdots \oplus x_{i_l} \oplus y_{i'_1} \oplus \cdots \oplus y_{i'_l} = 0] = p$$
 unde $y = F_k(x)$.

- ▶ Pentru o funcție aleatoare se așteaptă ca p = 0.5;
- Matsui a arătat cum se poate folosi o diferență p mare pentru a sparge complet un cifru bloc;

- Metoda consideră relații liniare între intrările și ieșirile unui cifru bloc;
- Spunem că porțiunile de biți i_1, \dots, i_l și i_1', \dots, i_l' au distanța p dacă pentru orice intrare aleatoare x și orice cheie k

$$Pr[x_{i_1} \oplus \cdots \oplus x_{i_l} \oplus y_{i'_1} \oplus \cdots \oplus y_{i'_l} = 0] = p$$
 unde $y = F_k(x)$.

- ▶ Pentru o funcție aleatoare se așteaptă ca p = 0.5;
- Matsui a arătat cum se poate folosi o diferență p mare pentru a sparge complet un cifru bloc;
- Necesită un număr foarte mare de perechi text clar/text criptat.

Singura vulnerabilitate practică DES este cheia scurtă;

- Singura vulnerabilitate practică DES este cheia scurtă;
- S-au propus diverse metode de a construi un sistem bazat pe DES care să folosească o cheie mai lungă;

- Singura vulnerabilitate practică DES este cheia scurtă;
- S-au propus diverse metode de a construi un sistem bazat pe DES care să folosească o cheie mai lungă;
- Nu se recomandă schimbarea structurii interne întrucât securitatea sistemului ar putea fi afectată;

- Singura vulnerabilitate practică DES este cheia scurtă;
- S-au propus diverse metode de a construi un sistem bazat pe DES care să folosească o cheie mai lungă;
- Nu se recomandă schimbarea structurii interne întrucât securitatea sistemului ar putea fi afectată;
- Solutie alternativă: considerăm DES o cutie neagră care implementează un cifru bloc "perfect" cu o cheie pe 56 biţi.

Criptare dublă

► Fie F un cifru bloc (in particular ne vom referi la DES); definim un alt cifru bloc F' astfel

$$F'_{k_1,k_2}(x) = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$$

cu k_1, k_2 chei independente;

Criptare dublă

► Fie F un cifru bloc (in particular ne vom referi la DES); definim un alt cifru bloc F' astfel

$$F'_{k_1,k_2}(x) = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$$

cu k_1, k_2 chei independente;

 Lungimea totală a cheii este 112 biți, suficient de mare pentru căutare exhaustivă;

Criptare dublă

► Fie F un cifru bloc (in particular ne vom referi la DES); definim un alt cifru bloc F' astfel

$$F'_{k_1,k_2}(x) = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$$

cu k_1, k_2 chei independente;

- Lungimea totală a cheii este 112 biți, suficient de mare pentru căutare exhaustivă;
- Insă, se poate arăta un atac în timp 2^{56} unde $|k_1| = 56 = |k_2|$ (fața de $2^{2 \cdot 56}$ cât necesită o căutare exhaustivă);
- Atacul se numeste meet-in-the-middle;

Atacul meet-in-the-middle

▶ lată cum funcționează atacul dacă se cunoaște o pereche text clar/text criptat (x, y) cu $y = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$:

Atacul meet-in-the-middle

- ▶ lată cum funcționează atacul dacă se cunoaște o pereche text clar/text criptat (x, y) cu $y = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$:
 - 1. Pentru fiecare $k_1 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_1}(x)$ și păstrează (z,k_1) ;

Atacul meet-in-the-middle

- ▶ lată cum funcționează atacul dacă se cunoaște o pereche text clar/text criptat (x, y) cu $y = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$:
 - 1. Pentru fiecare $k_1 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_1}(x)$ și păstrează (z,k_1) ;
 - 2. Pentru fiecare $k_2 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_2}^{-1}(y)$ și păstrează (z,k_2) ;

Atacul meet-in-the-middle

- ▶ lată cum funcționează atacul dacă se cunoaște o pereche text clar/text criptat (x, y) cu $y = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$:
 - 1. Pentru fiecare $k_1 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_1}(x)$ și păstrează (z,k_1) ;
 - 2. Pentru fiecare $k_2 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_2}^{-1}(y)$ și păstrează (z,k_2) ;
 - 3. Verifică dacă există perechi (z, k_1) și (z, k_2) care coincid pe prima componentă;

Atacul meet-in-the-middle

- ▶ lată cum funcționează atacul dacă se cunoaște o pereche text clar/text criptat (x, y) cu $y = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$:
 - 1. Pentru fiecare $k_1 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_1}(x)$ și păstrează (z,k_1) ;
 - 2. Pentru fiecare $k_2 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_2}^{-1}(y)$ și păstrează (z,k_2) ;
 - 3. Verifică dacă există perechi (z, k_1) și (z, k_2) care coincid pe prima componentă;
 - 4. Atunci valorile k_1, k_2 corespunzătoare satisfac

$$F_{k_1}(x) = F_{k_2}^{-1}(y) \label{eq:Fk1}$$
 adică $y = F'_{k_1,k_2}(x)$

Atacul meet-in-the-middle

- ▶ lată cum funcționează atacul dacă se cunoaște o pereche text clar/text criptat (x, y) cu $y = F_{k_2}(F_{k_1}(x))$:
 - 1. Pentru fiecare $k_1 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_1}(x)$ și păstrează (z,k_1) ;
 - 2. Pentru fiecare $k_2 \in \{0,1\}^n$, calculează $z := F_{k_2}^{-1}(y)$ și păstrează (z,k_2) ;
 - 3. Verifică dacă există perechi (z, k_1) și (z, k_2) care coincid pe prima componentă;
 - 4. Atunci valorile k_1, k_2 corespunzătoare satisfac

$$F_{k_1}(x) = F_{k_2}^{-1}(y) \label{eq:Fk1}$$
 adică $y = F'_{k_1,k_2}(x)$

▶ Complexitatea timp a atacului este $O(2^n)$.

Există două variante:

- Există două variante:
 - 1. Trei chei independente k_1, k_2 și k_3 iar

$$F'_{k_1,k_2,k_3} = F_{k_3}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

- Există două variante:
 - 1. Trei chei independente k_1 , k_2 și k_3 iar

$$F'_{k_1,k_2,k_3} = F_{k_3}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

2. Două chei independente - k_1 și k_2 iar

$$F'_{k_1,k_2} = F_{k_1}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

- Există două variante:
 - 1. Trei chei independente k_1 , k_2 și k_3 iar

$$F'_{k_1,k_2,k_3} = F_{k_3}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

2. Două chei independente - k_1 și k_2 iar

$$F'_{k_1,k_2} = F_{k_1}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

▶ F' este ales astfel pentru a fi compatibil cu F atunci când cheile sunt alese $k_1 = k_2 = k_3$;

- Există două variante:
 - 1. Trei chei independente k_1 , k_2 și k_3 iar

$$F'_{k_1,k_2,k_3} = F_{k_3}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

2. Două chei independente - k_1 și k_2 iar

$$F'_{k_1,k_2} = F_{k_1}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

- ▶ F' este ales astfel pentru a fi compatibil cu F atunci când cheile sunt alese $k_1 = k_2 = k_3$;
- Prima variantă are lungimea cheii 3n dar cel mai bun atac necesită timp 2²ⁿ (funcționează atacul meet-in-the-middle);

- Există două variante:
 - 1. Trei chei independente k_1 , k_2 și k_3 iar

$$F'_{k_1,k_2,k_3} = F_{k_3}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

2. Două chei independente - k_1 și k_2 iar

$$F'_{k_1,k_2} = F_{k_1}(F_{k_2}^{-1}(F_{k_1}(x)))$$

- ▶ F' este ales astfel pentru a fi compatibil cu F atunci când cheile sunt alese $k_1 = k_2 = k_3$;
- Prima variantă are lungimea cheii 3n dar cel mai bun atac necesită timp 2²ⁿ (funcționează atacul meet-in-the-middle);
- A doua variantă are lungimea cheii 2n si cel mai bun atac necesită timp 2^{2n} .

Se bazează pe tripla invocare a lui DES folosind două sau trei chei;

- Se bazează pe tripla invocare a lui DES folosind două sau trei chei;
- Este considerat sigur şi în 1999 l-a înlocuit pe DES ca standard;

- Se bazează pe tripla invocare a lui DES folosind două sau trei chei;
- Este considerat sigur şi în 1999 l-a înlocuit pe DES ca standard;
- ➤ 3DES este foarte eficient în implementarile hardware (la fel ca și DES) dar totuși lent în implementari software;

- Se bazează pe tripla invocare a lui DES folosind două sau trei chei;
- Este considerat sigur şi în 1999 l-a înlocuit pe DES ca standard;
- 3DES este foarte eficient în implementarile hardware (la fel ca și DES) dar totuși lent în implementari software;
- Este încă folosit la scară largă, fiind considerat un cifru bloc puternic;

- Se bazează pe tripla invocare a lui DES folosind două sau trei chei;
- Este considerat sigur şi în 1999 l-a înlocuit pe DES ca standard;
- 3DES este foarte eficient în implementarile hardware (la fel ca și DES) dar totuși lent în implementari software;
- Este încă folosit la scară largă, fiind considerat un cifru bloc puternic;
- Este popular în aplicațiile financiare și în protejarea informațiilor biometrice din pașapoartele electronice;

► Singurele dezavantaje ar fi lungimea mică a blocurilor și faptul că este destul de lent fiindcă aplică DES de trei ori;

- Singurele dezavantaje ar fi lungimea mică a blocurilor şi faptul că este destul de lent fiindcă aplică DES de trei ori;
- Acestea au dus la înlocuirea lui ca standard cu AES;

- Singurele dezavantaje ar fi lungimea mică a blocurilor şi faptul că este destul de lent fiindcă aplică DES de trei ori;
- Acestea au dus la înlocuirea lui ca standard cu AES;
- DES-X este o variantă DES care rezistă mai bine (decât DES) la forța brută;

- Singurele dezavantaje ar fi lungimea mică a blocurilor şi faptul că este destul de lent fiindcă aplică DES de trei ori;
- Acestea au dus la înlocuirea lui ca standard cu AES;
- DES-X este o variantă DES care rezistă mai bine (decât DES) la forța brută;
- ▶ DES-X folosește două chei suplimentare k_1, k_2 :

$$DESX_{k,k_1,k_2} = k_2 \oplus DES_k(x \oplus k_1)$$

► DES a fost sistemul simetric dominant de la mijlocul anilor '70 până la mijlocul anilor '90;

- DES a fost sistemul simetric dominant de la mijlocul anilor '70 până la mijlocul anilor '90;
- ▶ DES cu cheia pe 56 biţi poate fi spart relativ uşor astăzi prin forţă brută;

- DES a fost sistemul simetric dominant de la mijlocul anilor '70 până la mijlocul anilor '90;
- DES cu cheia pe 56 biţi poate fi spart relativ uşor astăzi prin forţă brută;
- Insă, este foarte greu de spart folosind criptanaliza diferențială sau liniară;

- DES a fost sistemul simetric dominant de la mijlocul anilor '70 până la mijlocul anilor '90;
- DES cu cheia pe 56 biţi poate fi spart relativ uşor astăzi prin forţă brută;
- Insă, este foarte greu de spart folosind criptanaliza diferențială sau liniară;
- Pentru 3DES nu se cunoaste nici un atac practic.